

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maksulaitoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 25 päivänä toukokuuta 2011 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi maksulaitoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 2/2011 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Erkki Sarsa, valtiovarainministeriö

- neuvotteleva virkamies Jussi Mäkinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- lakimies Eeva Matilainen, Finanssivalvonta
- johtava asiantuntija Reima Letto, Finanssialan Keskusliitto
- lakiasioiden päällikkö Mika Enäjärvi, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut

— Kuluttajavirasto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maksulaitoslakia. Ehdotetulla lailla saatettaisiin voimaan sähkörahadirektiivi.

Ehdotettujen lakien mukaan sähköisen rahan liikkeeseenlaskua koskevat säännökset siirretäisiin luottolaitostoiminnasta annetusta laista maksulaitoslakiin.

Oikeus laskea liikkeeseen sähköistä rahaa olisi siirretty maksulaitoksella, jonka toimilupa oikeuttaa sähköisen rahan liikkeeseenlaskuun. Tällaista maksulaitosta kutsuttaisiin laissa sähkörahayhteisöksi.

Sähkörahayhteisöön sovellettaisiin lähtökohteisesti, mitä maksulaitoslaissa säädetään maksulaitoksesta. Sähkörahayhteisölle säädettäisiin kuitenkin muista maksulaitoksista poikkeava

350 000 euron vähimmäispääomavaatimus ja erillinen liikkeessä olevan sähköisen rahan määrään perustuva suhteellinen pääomavaatimus. Suhteellinen pääomavaatimus olisi, kuten nykyisinkin, kaksi prosenttia liikkeessä olevan sähköisen rahan määrästä.

Sähköisellä rahalla tarkoitettaisiin laissa raha-arvoa, joka on tallennettu sähköisesti tai magneettisesti sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalle suoritettua rahamäärää vastaan maksutapahtumien tekemistä varten ja jonka yksi tai useampi yritys on sitoutunut hyväksymään maksuksi.

Lakia ei sovellettaisi sähköiseen rahaan, jota voidaan käyttää ainoastaan sellaisten digitaalisten tavaroiden tai palvelujen maksamiseen, jois-

sa tavarän tai palvelun luonteen vuoksi tavaraa tai palvelua voidaan käyttää vain digitaalisella laitteella. Lisäksi lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisi muiden maksupalvelujen tavoin sähköinen raha, jota voidaan käyttää tavarän, palvelun tai muun hyödykkeen hankkimiseksi ainoastaan sähköisen rahan liikkeeseenlaskijan käyttämissä tiloissa taikka liikkeeseenlaskijan kanssa solmitun sopimuksen nojalla joko hyödykkeen tarjoajien rajatussa verkossa tai määrättyjen hyödykkeiden hankkimiseksi.

Sähköisen rahan liikkeeseenlaskua vastaan hankitut varat olisi pidettävä erillään palveluntarjoajan muista varoista samalla tavoin kuin maksulaitoksen muiden maksupalvelujen tarjoamisen yhteydessä vastaanotetut varat. Lisäksi sähköisen rahan vastaanottamista vastaan hankitut varat olisi sijoitettava vähäriskisiin sijoituskohteisiin.

Lakiin lisättäisiin myös direktiivin edellyttämät säännökset siitä, että sähköistä rahaa voidaan laskea liikkeeseen ainoastaan nimellisarvoon eikä sille saa maksaa korkoa. Sähköisen ra-

han liikkeeseenlaskijalla olisi velvollisuus lunastaa haltijan pyynnöstä tämän hallussa oleva sähköinen raha sen nimellisarvosta. Lakiin lisättäisiin myös säännökset sähköisen rahan liikkeeseenlaskijan ja haltijan väliselle sopimukselle asetettavista vähimmäisvaatimuksista sekä liikkeeseenlaskijan oikeudesta periä kuluttaja-asemassa olevalta haltijalta palvelumaksuja sähköisen rahan liikkeeseenlaskusta ja lunastuksesta.

Luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin, ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa annettuun lakiin, Finanssivalvonnasta annettuun lakiin, Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettuun lakiin, sijoituspalveluyrityksistä annettuun lakiin, tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annettuun lakiin, maksupalvelulakiin ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annettuun lakiin tehtäisiin ehdotetuista muutoksista johtuvat tarpeelliset tekniset muutokset.

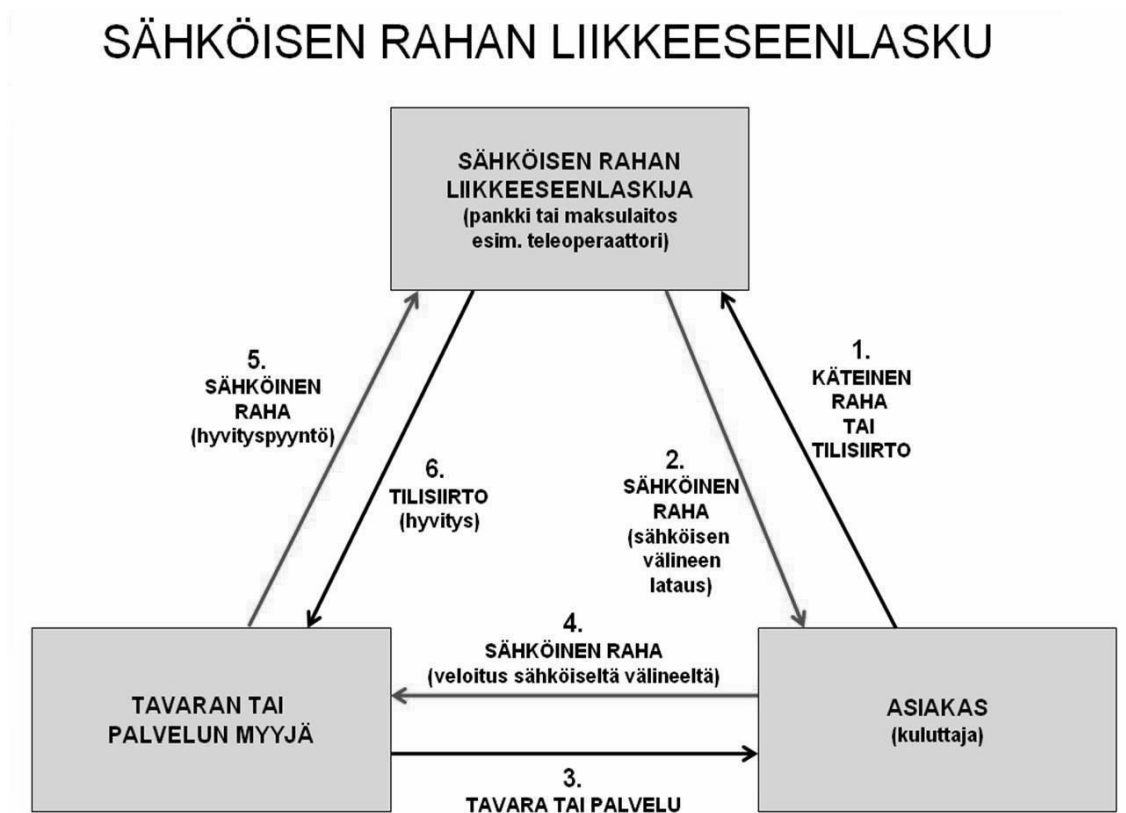
Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan kesällä 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hyväksytään 1. ja 3. lakiehdotukseen tehdyin muutoksin.

Seuraavassa kuvassa hahmotetaan sähköisen rahan liikkeeseenlaskua ja kiertokulkua:



Lähde: Valtiovarainministeriö

Talousvaliokunnalle annetun tiedon mukaan sähköistä rahaa on Suomessa liikkeellä varsin suppea määrä. Liikkeeseenlaskijoiden sähkörahaliikkevaihto on karkean arvion mukaan ainoastaan muutamia satoja tuhansia euroja.

Lakiin lisättävillä säännöksillä selkeytetään sähköisen rahan liikkeeseenlaskun sääntelyä erityisesti sellaisten yritysten osalta, jotka voisivat laskea liikkeeseen sähköistä rahaa muun pääasiallisen liiketoimintansa osana. Tällaisia yrityksiä voivat olla esimerkiksi teleyritykset. Sähköisen rahan liikkeeseenlaskua ja lunastusta koskevien säännösten tavoitteena on turvata erityisesti kuluttaja-asemassa olevien sähköisen rahan haltijoiden asema. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että kaikkia sähköisen rahan tuotteita ja maksamismuotoja kohdellaan tasapuolisesti riippumatta siitä, kuka niitä tarjoaa ja mitä ominaisuuksia tuotteisiin liittyy.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki maksulaitoslain muuttamisesta

8 §. *Ilmoitusvelvollisuus tarjottaessa maksupalvelua ilman toimilupaa.* Pykälän 2 momentissa on korjattu virheelliset viittaukset.

Voimaantulosäännös. Lakiin on lisätty siirtymäsäännös, joka vastaa maksulaitoslain 52 §:ssä olevaa siirtymäsäännöstä. Siirtymäsäännös on tarpeen sen varmistamiseksi, että lain soveltamisalan piiriin tulevilla uusilla yrityksillä, kuten telepalveluja tarjoavilla yrityksillä, on riittävästi aikaa varautua lain voimaantuloon. Siirtymäsäännös sallii mm. sen, että telepalveluyritysten ennen siirtymäajan päättymistä liikkeeseen laskeman sähköisen rahan takaisinlunastetta-

vuuteen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa ollutta sääntelyä.

3. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

13 §. Rahoituslaitos. Pykälässä määritellään ne yhteisöt, joita pidetään rahoituslaitoksina ja jotka luottolaitoksen ohella kuuluvat luottolaitoksen konsolidoituun valvontaan.

Pykälää on täsmennetty niin, että rahoituslaitoksena pidetään sellaista maksulaitosta, joka tarjoaa maksupalvelua tai harjoittaa muuta pykälässä tarkoitettua liiketoimintaa pääasiallisena toimintanaan. Rahoituslaitoksen käsitteen ulkopuolelle jäävät näin ollen yhteisöt, jotka pääasiallisesti toimivat muualla kuin rahoitusmarkkinoilla.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että 2. ja 4.—9. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisina paitsi 1. lakiehdotuksen 8 § ja voimaantulosäännös sekä 3. lakiehdotuksen 13 § muutettuina seuraavasti:

1. lakiehdotus

8 §

Ilmoitusvelvollisuus tarjottaessa maksupalvelua ilman toimilupaa

(1 mom. kuten HE)

Finanssivalvonnan on kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta tai, jos ilmoitus on ollut puutteellinen, siitä kun ilmoituksen tekijä on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset, tehtävä päätös siitä, täyttääkö henkilö toiminnan harjoittamiselle

säädetyt edellytykset. Finanssivalvonnan on viipymättä peruutettava päätös, jos toiminta ei enää täytä 7 §:n 2—4 momentissa tai 7 a §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Yritys, joka tämän lain voimaantullessa harjoittaa liiketoimintaa, jossa lasketaan liikkeeseen sähköistä rahaa, saa 31.10.2012 saakka tämän lain estämättä laskea liikkeeseen sähköistä rahaa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. (Uusi)

3. lakiehdotus

13 §

Rahoituslaitos

Rahoituslaitoksella tarkoitetaan tässä laissa muuta sellaista suomalaista tai ulkomaista yhteisöä kuin luottolaitosta tai ulkomaista luottolaitosta, joka pääasiallisena toimintanaan tarjoaa 30 §:n 1 momentin 3—11 kohdassa tarkoitettuja palveluja tai hankkii omistussuosuuksia. Rahoituslaitoksena pidetään myös sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua sijoituspalveluyritystä ja siihen rinnastettavaa ulkomaista yritystä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Rahoituslaitoksena pidetään myös maksulaitoslaissa (297/2010) tarkoitettua maksulaitosta ja siihen rinnastettavaa ulkomaista yritystä, *joka pääasiallisena toimintanaan tarjoaa maksupalvelua tai harjoittaa muuta tässä pykälässä tarkoitettua liiketoimintaa.* Rahoituslaitoksena ei pidetä vakuutusyhtiölain (521/2008) 1 luvun 8 §:ssä tarkoitettua vakuutusomistusyhteisöä eikä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettua ryhmittymän omistusyhteisöä, jollei 73 §:n 2 momentista muuta johdu.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Mirja Vehkaperä /kesk	Eero Lehti /kok
vpj.	Marjo Matikainen-Kallström /kok	Päivi Lipponen /sd
jäs.	Teuvo Hakkarainen /ps	Jari Myllykoski /vas
	James Hirvisaari /ps	Sirpa Paatero /sd
	Harri Jaskari /kok	Jouko Skinnari /sd
	Pia Kauma /kok	Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.